ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΕΣΗΕΑ, ΑΡΙΣΤΕΙΔΗ ΜΑΝΩΛΑΚΟΥ, ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ ΤΟΥ ΕΣΡ ΜΕ ΘΕΜΑ "Η ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΩΝ ΔΕΛΤΙΩΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ ΤΩΝ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ

Η ΒΑΣΙΚΗ ΑΡΧΗ

Μια δημόσια συζήτηση για τα δελτία ειδήσεων ήταν αναγκαία από καιρό. Η **ΕΣΗΕΑ** θεωρεί ότι βασική αρχή για τις ρυθμίσεις που θα προταθούν πρέπει να είναι η ελευθερία της έκφρασης, η οποία αποτελεί μείζον αγαθό και έναντι της προστασίας της τιμής.

Η **ΕΣΗΕΑ** θα επιμείνει στον σεβασμό αυτής της αρχής, παρά το γεγονός ότι σήμερα έχει ανοίξει το θέμα της προστασίας του πολίτη από την επιβολή των μέσων ενημέρωσης, για να τονίσει τη σημασία που έχει να αποφευχθεί η οποιαδήποτε παρέμβαση των κρατικών αρχών ή άλλων κέντρων εξουσίας σε ζητήματα που αποτελούν αντικείμενο αυτορυθμίσεων του χώρου της Ενημέρωσης.

ΤΕΣΣΕΡΙΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ

Έχουμε εξαρχής δηλώσει ότι η συγκρότηση του **ΕΣΡ**, με το οποίο η **ΕΣΗΕΑ** έχει μνημόνιο συνεργασίας, αποτελεί στρατηγική επιλογή η οποία απεμπλέκει το θέμα των ραδιοτηλεοπτικών μέσων από την κυβερνητική εξουσία και διαχείριση.

Στη φάση που διανύουμε, πρώτη προϋπόθεση για την εξομάλυνση του τοπίου των ραδιοτηλεοπτικών μέσων είναι η νέα σύνθεση του **ΕΣΡ**. Η νέα σύνθεση του **ΕΣΡ** -παρά τους συνταγματικούς περιορισμούς (άρθρο 101 Α) για τους οποίους έχουμε διαφορετική γνώμη, θα μπορέσει να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της κοινής γνώμης εφόσον παρέχει τα εχέγγυα.

Το **ΕΣΡ** με τη νέα του σύνθεση και όχι τη σημερινή θα πρέπει να ασχοληθεί και με την αδειοδότηση. Εναπόκειται στον Πρόεδρο της Βουλής και το προεδρείο να προτείνουν σε σύντομο χρονικό διάστημα τη νέα σύνθεση.
Δεύτερη προϋπόθεση ώστε το **ΕΣΡ** να ανταποκριθεί στην αποστολή του, είναι η ενίσχυση της υλικοτεχνικής υποδομής του και η στελέχωσή του με ικανό ειδικευμένο προσωπικό που θα είναι σε θέση να παρακολουθήσει τα ζητήματα και να εισηγηθεί τα αναγκαία μέτρα. θέλουμε επιπλέον να σημειώσουμε ότι η μέχρι τώρα στάση των εκάστοτε κυβερνήσεων δεν διευκόλυνε τη λειτουργία του **ΕΣΡ**, μάλλον πρόβαλλε εμπόδια στην αποτελεσματικότητά του.
Τρίτη προϋπόθεση αποτελεί η ρύθμιση διά νόμου του θέματος των αστικών αποζημιώσεων που συνεχίζει να ταλαιπωρεί τα μέσα ενημέρωσης, αλλά και γενικότερες ρυθμίσεις που αφορούν σε προβλέψεις της ισχύουσας νομοθεσίας για τα ραδιοτηλεοπτικά μέσα.
Για την **ΕΣΗΕΑ**, τέταρτη προϋπόθεση μέγιστης σημασίας είναι ο σεβασμός στο απόρρητο των πηγών του δημοσιογράφου.

ΠΕΝΤΕ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η εμπειρία των ηλεκτρονικών μέσων ενημέρωσης διεθνώς και στη χώρα μας έχει καταδείξει ότι, στο βαθμό που τα μέσα ενημέρωσης αποτελούν αναπόφευκτα και οικονομικές επιχειρήσεις, η παραγωγή των δελτίων ειδήσεων ακολουθεί κατά κανόνα τις επιταγές της αγοράς που θέλει την είδηση και την πληροφορία ως ένα ακόμη εμπόρευμα.
Το γεγονός αυτό έχει επηρεάσει αρνητικά τόσο την άσκηση του δημοσιογραφικού επαγγέλματος στον συγκεκριμένο τομέα, όσο τελικά και την αξιοπιστία των ειδήσεων. Ένα στοιχείο ιδαίτερα αρνητικό από αυτή την άποψη, είναι η επιμήκυνση του δελτίου ειδήσεων.
Η **ΕΣΗΕΑ** προτείνει ως εκ τούτου τη μείωση της διάρκειας των δελτίων ειδήσεων και την σαφή διάκρισή τους από τις ενημερωτικές εκπομπές. Προτείνουμε ημίωρο δελτίο, και θα μπορούσε να εξετασθεί το πρότυπο του εθνικού δελτίου του **BBC**. Τα δελτία ειδήσεων, οι ενημερωτικές από τις οποίες θα

προκύπτει η ιδαίτερη φυσιογνωμία που θέλει να προσδώσει το κάθε μέσο, και πολιτικές εκπομπές είναι σε κάθε περίπτωση ζήτημα των δημοσιογράφων και γι’ αυτό προτείνουμε και την αναγραφή της ιδιότητάς του μέλους της **ΕΣΗΕΑ** για τον κάθε εμπλεκόμενο.

Οι εκπομπές προγράμματος του κάθε τηλεοπτικού σταθμού είναι μια άλλη υπόθεση και δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να συγχέονται με το δελτίο ειδήσεων.

Χωρίς να θέλουμε να ισχυριστούμε ότι τα δελτία των ραδιοφωνικών σταθμών είναι απαλλαγμένα από κάθε είδους προβλημάτων, οι τηλεοπτικοί σταθμοί είναι κατά κοινή ομολογία ο τόπος όπου παραβιάζεται κάθε κανόνας και αρχή δεοντολογίας όσον αφορά τις ειδήσεις και όχι μόνο.

Σύμφωνα με την τελευταία έρευνα που είδε το φως της δημοσιότητας στις 16 Φεβρουαρίου 2002, και η οποία αφορούσε τα κεντρικά δελτία ειδήσεων οκτώ τηλεοπτικών σταθμών:

3.370 λεπτά -από 8.195 λεπτά που μελετήθηκαν- αφορούσαν αστυνομικό ρεπορτάζ.

771 λεπτά αφιερώθηκαν σε “καλλιτεχνικά γεγονότα” μιας ορισμένης κατεύθυνσης και ποιότητας.

Ο μισός με άλλα λόγια χρόνος των τηλεοπτικών ειδήσεων, και αυτό είναι κοινός τόπος της εμπειρίας όλων μας, ανήκει στην κατηγορία αυτού που έχει ονομασθεί διεθνώς trash TV, ή αλλιώς τηλεοπτικά σκουπίδια.

Η **ΕΣΗΕΑ** θεωρεί ότι στη σημερινή κατάσταση οδηγηθήκαμε και εξαιτίας του ανεξέλεγκτου ανταγωνισμού των επιχειρήσεων.

Ένας παράγοντας που συνέβαλε ήταν οι χωρίς αρχές χρήση του αποτελέσματος των μετρήσεων. Δεν συμφωνούμε όμως με την κατάργησή τους. Αυτό που πρέπει να γίνει είναι να προωθηθούν παράλληλες μορφές ποιοτικών ερευνών και δημοσκοπήσεων για τα δελτία. Επίσης να υπάρξει ένα πρωτόκολλο των τηλεοπτικών σταθμών και των εφημερίδων, ώστε να αποφευχθεί στο μέλλον η προβολή των καθημερινών μετρήσεων για τη δημιουργία εντυπώσεων.

Τα δελτία ειδήσεων, τα οποία είναι ένα προϊόν ενημέρωσης που κατεξοχήν αναφέρεται στην κίνηση της κοινωνίας την οποία καταγράφει και εν τέλει έχει σαν αρχικό σημείο αφετηρίας αλλά

και αποδέκτη το κοινωνικό σύνολο, πρέπει να συγκροτούνται στη βάση συγκεκριμένων αρχών. Η αξιοπιστία των δελτίων ειδήσεων δεν μπορεί παρά να εδράζεται στην έρευνα των γεγονότων, τη διασταύρωση και επιβεβαίωση των πληροφοριών, το σεβασμό της αλήθειας και του νοήματος της είδησης. Η είδηση δεν πρέπει να υποτάσσεται σε επιταγές εντυπωσιασμού ούτε να μετατρέπεται σε μαζικό θέαμα.

’ρα, πρέπει να γίνει η συνταγματική αρχή η οποία αναφέρεται στην κοινωνική αποστολή του ραδιοφώνου και της τηλεόρασης (άρθρο 15, παρ. 2 του Συντάγματος).

Ωστόσο η ερμηνεία και εφαρμογή της συνταγματικής αρχής περιέχει το στοιχείο της υποκειμενικότητας και το ζήτημα είναι πώς αντιμετωπίζεται αυτό. Στο σημείο αυτό αναγνωρίζουμε την αξία που έχουν οι κώδικες δεοντολογίας οι οποίοι συνεπάγονται αυτορυθμίσεις, και επί της ουσίας συγκεκριμενοποιούν και εξειδικεύουν τη συνταγματική αρχή.

Η αυτοδέσμευση των δημοσιογράφων αποτελεί στο σημείο αυτό καθοριστικό παράγοντα. Τα μέλη της **ΕΣΗΕΑ** με πλειοψηφία 85% ενέκριναν το 1998 κώδικα δεοντολογίας για την άσκηση του επαγγέλματός τους, που είναι λειτούργημα όχι κατώτερο από εκείνο του δασκάλου για τις σημερινές κοινωνίες.

Η **ΕΣΗΕΑ** προτείνει λοιπόν να καταγράφεται η ταυτότητα του μέλους της Ένωσης για τον δημοσιογράφο μέλος της, που με οποιονδήποτε τρόπο εμπλέκεται στη συγκρότηση του δελτίου ειδήσεων, των ενημερωτικών και πολιτικών εκπομπών.

Είναι ένα μέτρο που θέλει να τονίσει την ηθική ευθύνη των δημοσιογράφων-μελών της Ένωσης απέναντι στις αρχές δεοντολογίας που οι ίδιοι ψήφισαν. Ένα μέτρο για να ανεβάσουμε την αυτοδέσμευση στο επάγγελμα.

Με αντίστοιχο πνεύμα, προτείνουμε και τον Συνήγορο ή Διαμεσολαβητή, ως αυτορυθμιστικό παράγοντα, και όχι διά του νόμου επιβεβλημένο, στα ραδιοτηλεοπτικά πράγματα της χώρας μας και για τον οποίο μπορούμε να προτείνουμε συγκεκριμένο περιεχόμενο, λειτουργία και διαδικασία στους άμεσα εμπλεκόμενους παράγοντες της ενημέρωσης. Διαμεσολαβητή είτε για το σύνολο των ηλεκτρονικών μέσων, είτε για συγκεκριμένο μέσο εφόσον απαιτείται για ειδικούς λόγους.

Ανακεφαλαιώνοντας και συνοψίζοντας η **ΕΣΗΕΑ** προτείνει για τη βελτίωση των δελτίων ειδήσεων 5 συγκεκριμένα μέτρα:

Σαφή διάκριση των δελτίων ειδήσεων, των ενημερωτικών και πολιτικών εκπομπών.
Μείωση της διάρκειας των δελτίων ειδήσεων.
Πρωτόκολλο των τηλεοπτικών σταθμών και των εφημερίδων, ώστε οι μετρήσεις για την ακροαματικότητα να μην χρησιμοποιούνται με κανένα τρόπο (σποτ, ή συγκρίσεις στα έντυπα) για τη δημιουργία εντυπώσεων.
Αναγραφή της ιδιότητας του δημοσιογράφου-μέλους της **ΕΣΗΕΑ** σε κάθε περίπτωση που αυτός εμπλέκεται με οποιονδήποτε τρόπο στην παραγωγή δελτίου ειδήσεων και των ενημερωτικών και πολιτικών εκπομπών.
Συνήγορο ή διαμεσολαβητή ως αυτορυθμιστικό παράγοντα.

Στη βάση του πνεύματος αυτών των προτάσεων θα συνεργαστούμε με τους συναδέλφους μας, μέλη της **ΕΣΗΕΑ**, διευθυντές των τηλεοπτικών σταθμών, θα συμμετέχουμε στον δημόσιο διάλογο και θα κρίνουμε την όποια κατάληξή του.